

De conuersatione fratrum mutua in concordia et dilectione

Περὶ τοῦ ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀγάπῃ συνδιάγειν μετ' ἀλλήλων οἱ ἀδελφοί

Οἱ ἀδελφοὶ ὀφείλουσιν ἐν ἀγάπῃ πολλῇ συνεῖναι ἀλλήλως· εἴτε εὖχονται, εἴτε ἀναγινώσκουσι Γραφάς, εἴτε ἕτερόν τι ποιῶσιν, ὀφείλουσι τὸ θεμέλιον τῆς ἀγάπης ἔχειν πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτω δύναται εὐδοκία Κυρίου γενέσθαι εἰς ἐκείνας τὰς προαιρέσεις. Καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, καὶ οἱ εὐχόμενοι, καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες, πάντες δύναται ἐν ἀπλότῃ καὶ ἀκεραιότητι διάγοντες μετ' ἀλλήλων ὠφελῆθῃναι. Τί γὰρ γέγραπται; Γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἵνα ὄν τρόπον οἱ Ἄγγελοι, συνόντες ἐν ὁμοιοῖα πολλῇ <καὶ> ἐν ἀγάπῃ, ἐν εἰρήνῃ διάγουσι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἔπαρσις ἢ φθόνος ἢ ἔρις, ἀλλὰ ἀγάπη καὶ εἰλικρίνεια μετ' ἀλλήλων, οὕτω καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἵνα ὡς μετ' ἀλλήλων²⁷⁷ συμβαίνει γὰρ τινὰς εἶναι τριάκοντα· ὑπὸ τὸ ἐν ὄλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα οὐ δύναται προσκαρτερεῖν, ἀλλὰ τινες αὐτῶν σχολάζουσι τῇ εὐχῇ ὥρας ἕξ, καὶ βούλονται ἀναγνῶναι· ἄλλοι ἐξ αὐτῶν προθύμως διακονοῦσιν· ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἐργάζονται τι ἔργον. Λοιπὸν ὀφείλουσιν, εἴ τι ποιῶσιν οἱ ἀδελφοί, ἐν ἀγάπῃ καὶ χαρᾷ εἶναι μετ' ἀλλήλων. Καὶ ὁ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τοῦ εὐχομένου οὕτως εἶπη, ὅτι ὁ ἀδελφός μου οὐ κτᾶται τὸν θησαυρόν, ἐπικοινωνῶν ἐστι, καὶ ἔχω κάγῳ· καὶ ὁ εὐχόμενος ὑπὲρ τοῦ ἀναγινώσκοντος εἶπη, ὅ, τι ἐκεῖνος ὠφελεῖται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, εἰς ἐμὸν κέρδος προχωρεῖ· καὶ ὁ ἐργαζόμενος οὕτως εἶπη, ὅτι τὴν διακονίαν, ἣν ποιῶ, κοινή ἐστὶν ὠφέλεια· ὡσπερ γὰρ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστὶ σῶμα, καὶ βοηθεῖ ἀλλήλως· εἰ καὶ ἕκαστον ἴδιον ἔργον ἐκτελεῖ, πλην ὁ ὀφθαλμὸς ὑπὲρ ὅλου τοῦ σώματος βλέπει, καὶ ἡ χεὶρ ὑπὲρ ὅλων τῶν μελῶν ἐργάζεται, καὶ ὁ πούς περιπατεῖ ὅλα τὰ μέλη περιφέρων, καὶ ἀλλήλοις συμπάσχει. Οὕτω καὶ οἱ ἀδελφοὶ μέλη ἀλλήλων εἰσὶν, καὶ μήτε ὁ εὐχόμενος κρίνει²⁷⁸ τὸν ἐργαζόμενον, διὰ τί οὐκ εὖχεται, μήτε ὁ ἐργαζόμενος κρίνει τὸν εὐχόμενον, ὅτι ἐκεῖνος παραμένει, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι, μήτε ὁ διακονῶν τὸν ἕτερον κρίνει, ἀλλ' ἕκαστος εἴ τι ποιεῖ, ὁ ἀναγινώσκων τὸν εὐχόμενον, ἵνα ἔχη ἐν ἀγάπῃ καὶ χαρᾷ, τοῦτο λογιζόμενος, ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ εὖχεται. Ὁ δὲ εὐχόμενος περὶ τοῦ ἐργαζομένου τοῦτο εἶπη, ὅτι ὁ ποιεῖ, εἰς κοινήν ὠφέλειαν ποιεῖ. Καὶ οὕτω δύναται ὁμοφωνία πολλῇ ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης κρατεῖν ἀλλήλους, καὶ συνδιάγειν μετ' ἀλλήλων ἐν ἀκεραιότητι, καὶ οὕτω γίνεται εὐδοκία Κυρίου. Τὸ δὲ κεφαλαιωδέστερον ὅλων δηλονότι αἱ προσκαρτερήσεις τῆς εὐχῆς ἐστὶ, πλην ἐν ζητεῖσθω, ἵνα τις ἔχη τὸν θησαυρόν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τὴν ζωὴν, ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐν τῷ νῷ, εἴτε ἐργάζεται, εἴτε εὖχεται, εἴτε ἀναγινώσκει· ἵνα ἔχη ἐκεῖνο τὸ κτῆμα τοῦ πνεύματος, τὸ μὴ παρερχόμενον. Εἰσὶ δὲ τινες λέγοντες τοῦτο, ὅτι ὁ Θεὸς μόνον καρπὸς φανεροὺς ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου· τὰ δὲ κρυπτά ὁ Θεὸς φανεροί. Οὐχ οὕτω δὲ ἐστὶ τὰ πράγματα, ἀλλ' ὡσπερ εἰς τὸν ἕξω ἄνθρωπον ἀσφαλιζέται τις, οὕτως ὀφείλει καὶ ἐν τοῖς λογισμοῖς ποιεῖν ἀγῶνα καὶ πόλεμον· ἀπαιτεῖ γὰρ σε ὁ Θεὸς ἵνα ὀργισθῆς²⁷⁹ σεαυτῷ, καὶ μάχην ποιήσης μετὰ νοός σου, καὶ μήτε συμφωνήσης, μήτε συνηδυνθῆς τοῖς λογισμοῖς τῆς κακίας. Λοιπὸν τὸ ἐκριζῶσαι τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ συνὸν κακόν, καὶ τῷ ἀντιπαλαίοντι μάχεσθαι, Θεοῦ ἐστίν· εἰ γὰρ σὺ ἐδύνω τοῦτο ποιῆσαι, τίς χρειαῖ λοιπὸν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου; Ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν ἄνευ φωτός, ἢ λαλεῖν ἄνευ γλώσσης, ἢ ἀκούειν ἄνευ ὠτός, ἢ περιπατεῖν ἄνευ ποδός, ἢ ἐργάζεσθαι ἄνευ χειρῶν, οὕτως οὐ δύναται τις ἄνευ Κυρίου Ἰησοῦ σωθῆναι, ἢ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εἰ δὲ λέγεις ἐν τοῖς φαινομένοις, οὐ πορνεύω, οὐ μοιχεύω, οὐκ εἰμι φιλάργυρος, τὸ λοιπὸν δίκαιός εἰμι, πεπλάνησαι ἐπὶ τούτῳ, νομίσας ὅτι πάντα ἐξετέλεσας. Οὐκ εἰσὶν οὖν μόνον τρία

μέλη τῆς ἀμαρτίας, εἰς ἃ ὀφείλει τις ἀσφαλίσασθαι, ἀλλὰ μυρία. Εἰπὲ γάρ μοι· ἡ ἀφοβία, ἡ τύφλωσις, ἡ ἀπιστία, τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, ἡ δολιότης, ἡ ὑπόκρισις, πόθεν εἰσίν; Οὐκ ὀφείλεις πρὸς ταῦτα ἔχειν τὴν πάλην ἐν τοῖς λεληθόσι καὶ ἐν τοῖς λογισμοῖς; Ὡσπερ γάρ, ἐὰν ἦ ληστής ἐν σκηνῇ, λοιπὸν ὑποθλίβει σε καὶ οὐκ ἀφίει σε ἀμεριμνεῖν· ἄρχεις δὲ καὶ σὺ ἀντιπίπτειν αὐτῷ, λοιπὸν δέρεις· δέρειν καὶ αὐτὸς ἐπιχειρεῖ· οὕτω καὶ ἡ 280 ψυχὴ ὀφείλει ἀντιπίπτειν καὶ δέρειν καὶ ἀντιμάχεσθαι. Λαμβάνει πληγὰς καὶ δίδωσι· κρούεται καὶ ἀντικρούει. Λοιπὸν ἡ προαίρεσις [καὶ] ἀντιμαχομένη καὶ ἔχουσα πόνον καὶ θλίψιν, ἄρχεται περικόπτειν, καὶ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἄρχεται ἡ ψυχὴ ἀνωτέρα γίνεσθαι. Πίπτει, ἐγείρεται. Οἰκοδομεῖ Σατανᾶς κατὰ τῆς ψυχῆς, καταστρέφει καὶ ἡ ψυχὴ. Πάλιν συμβαίνει ὅτι ἡ ἀμαρτία εἰς δέκα καὶ εἴκοσιν ἀγῶνας νικᾷ τὴν ψυχὴν, καὶ ρίπτει· ὁμοίως καὶ ἡ ψυχὴ διὰ χρόνον εἰς μίαν διαγωγὴν νικᾷ τὴν ἀμαρτίαν. Πάλιν, ἐὰν ὑπομείνη ἡ ψυχὴ καὶ μὴ χαυνωθῆ, κατὰ μέρος ἄρχεται πλεονάζειν καὶ αὐξάνεσθαι καὶ ἀποφέρεσθαι τὰ νικητήρια κατὰ τῆς ἀμαρτίας. Ἄλλ' ὅμως εἰ καὶ ἐν τούτοις ἐξετάζεται ἀκμὴν ἡ ἀμαρτία, ἀλλ' οὖν οὐ καταστρέφει τὸν ἄνθρωπον, ἕως ἂν φθάσῃ εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ νικήσῃ τὸν θάνατον· γέγραπται γάρ· ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. Καὶ οὕτως ἀνώτερος γίνεται καὶ νικητὴς τοῦ θανάτου. Εἰ δέ, καθὼς προείπαμεν, λέγει τις, οὐ πορνεύω, οὐ μοιχεύω, οὐ φιλαργυρῶ· ἀρκεῖ μοι· οὗτος τρία μέρη ἠγωνίσαστο, καὶ 281 εἴκοσιν ἀπέχεται. Ἡ ἀμαρτία κατὰ πάσης τῆς ψυχῆς οὐκ ἠγωνίσαστο, ἀλλ' ἠττήθη πολλάκις. Ὅφείλει οὖν εἰς πάντα ἀγωνίζεσθαι καὶ ἀθλεῖν· ὁ γὰρ νοῦς, καθὼς πολλάκις εἶπαμεν, ἀντίπαλός ἐστι καὶ ἔχει ἔσωθεν δύναμιν πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀντιλέγειν, καὶ ἐναντιωθῆναι τοῖς λογισμοῖς. Εἰ δὲ λέγεις ἰσχυροτέραν εἶναι τὴν ἐναντίαν δύναμιν, καὶ βασιλεύειν τὸ ὅλον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἄδικον ποιεῖς τὸν Θεὸν κατακρίνοντα τὴν ἀνθρωπότητα. Διατί ὑπήκουσας τῷ Σατανᾷ, ὅποτε ἰσχυρότερος [ἐστίν], καὶ ἀναγκαστικὴ τις δύναμις, ὑπόστασιν μειζονοτέραν καὶ ἰσχυροτέραν αὐτὸν τῆς ψυχῆς ἐποίησας, καὶ ἐντέλλῃ μοι τούτῳ με ὑπακούειν; Ὡσπερ ἦν νεανίσκος καὶ ἔχει μάχην * κατακρίνεται σπουδίον, διότι ἠττήθη; Τοῦτο πολλῆς ἀδικίας ἐστίν! Ὅθεν ἡμεῖς λέγομεν ἀντίπαλον εἶναι τὸν νοῦν καὶ ἰσόρροπον· καὶ ἡ ψυχὴ ἐπιζητοῦσα τὸν Θεὸν τυγχάνει βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, καὶ καταξιοῦται ἀπομετρώσεως· ἡ γὰρ πάλῃ καὶ ὁ ἀγὼν ἐπὶ τῇ ἰσοδυναμίᾳ κεῖται. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.